

**Interreg - IPA CBC**



Croatia - Bosnia and Herzegovina - Montenegro



Made

# MADE



## Mobile Access Dental Clinic

**POBOLJŠANJE  
KVALITETE USLUGA  
U JAVNOM ZDRAVSTVU I  
SOCIJALNOJ SKRBI**

[www.interreg-hr-ba-me2014-2020.eu](http://www.interreg-hr-ba-me2014-2020.eu)



## POBOLJŠANJE KVALITETE USLUGA U JAVNOM ZDRAVSTVU I SOCIJALNOJ SKRBI

Ograničena dostupnost usluga zdravstvene zaštite zuba, nedostatna promocija zdravlja i izostanak učinkovitih preventivnih programa dovele su do lošeg oralnog zdravlja stanovništva prekograničnog područja Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Zubni karijes, iako lako spriječiv, i dalje je jedan od ključnih problema oralnog zdravlja prekograničnog stanovništva.

Zajednički razvijeni preventivni programi u okvirima dentalne medicine omogućit će prilagodbu stručnjaka rastućim potrebama i zahtjevima stanovništva prekograničnog područja za zaštitom oralnog zdravlja. U sklopu projekta osmislić se aplikacija s pratećom serverskom i komunikacijskom infrastrukturom, koja će se sastojati od aplikativnog rješenja za upravljanje podacima te sistemskog rješenja za spremanje, čuvanje i sigurnost podataka. Ciljane skupine prema kojima će projektne aktivnosti biti usmjerene su: šira javnost, javne zdravstvene ustanove, regionalna uprava i nevladine udruge. Navedene ciljane skupine, prvenstveno na prekograničnom području, imaju izraženu potrebu za korištenjem projektom predviđenih pokretnih stomatoloških usluga. Razlog tomu su postojeći financijski okviri zdravstvenih sustava triju zemalja u kojima ti sustavi ne slijede potrebu za prevencijom koja bi dugoročno dovela do ušteda izbjegavanjem provođenja skupljih stomatoloških zahvata. Projektom uspostavljen Zajednički centar znanja za razvoj preventivnih programa zaštite oralnog zdravlja te pokretna stomatološka klinika, osigurat će povećanje kvalitete, učinkovitosti, pristupačnosti i dostupnosti usluga javnog zdravstva na prekograničnom području.

**Nositelj projekta:** Sveučilište u Splitu Medicinski fakultet

**Projektne partneri:** Medicinski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Univerzitet Crne Gore, Medicinski fakultet i Institut perspektiva ekonomije Mediterana (IPEMED)

**Ukupna vrijednost projekta:** 550 436.78 EUR

**Iznos sufinanciran EU sredstvima:** 467 871.26 EUR

**Trajanje projekta:** 01.08.2020. – 31.12. 2022.

[www.interreg-hr-ba-me2014-2020.eu](http://www.interreg-hr-ba-me2014-2020.eu)

Projekt je sufinanciran sredstvima EFRR i IPA II fondova Europske Unije.

Ova publikacija izrađena je uz pomoć Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Medicinskog fakulteta u Splitu i ni na koji način ne može se smatrati odrazom stavova Europske unije.

## GRAĐA I BROJ ZUBI

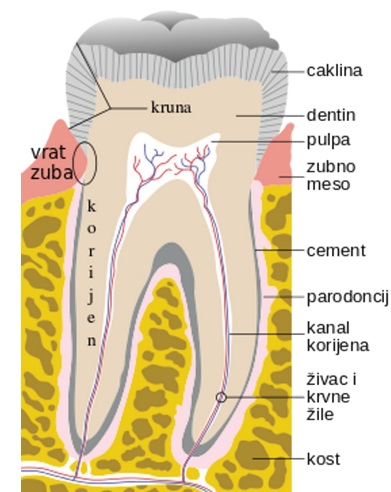
Anatomski zub je građen od krune (dio koji vidimo u ustima) i korijena (dio u kosti).

Histološki zub se sastoji od cakline, dentina, cementa. U unutrašnjosti zuba nalazi se prostor ispunjen s vezivnim tkivom (krvne žile i živci). Zub se nalazi u kosti koja zajedno sa zubnim mesom, parodontnim ligamentom i cementom čini potporni aparat zuba (parodont).

Razlikujemo mliječne i trajne zube te razdoblje mješovite denticije.

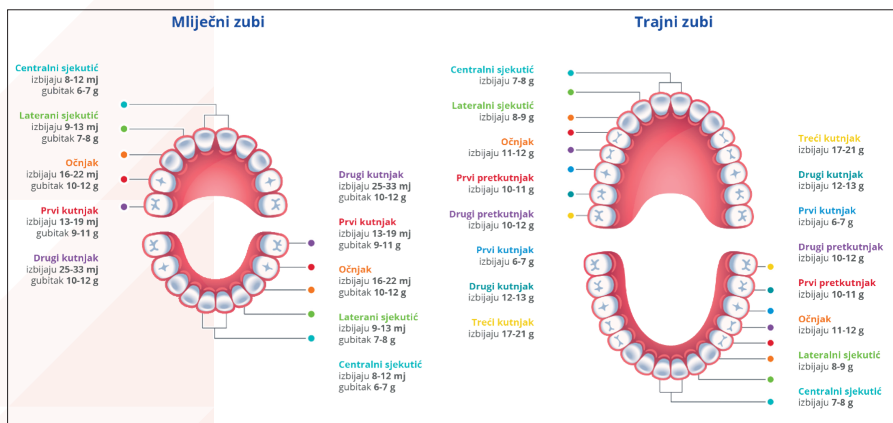
Mliječnih zubi je 20 (sjekutići, očnjaci i kutnjaci). Trajnih je 32 (sjekutići, očnjaci, pretkutnjaci i kutnjaci). Za vrijeme izmjene mliječnih i trajnih zubi govorimo o mješovitoj denticiji.

### STRUKTURA ZUBA



**Slika 1. Građa zuba.**

Slika preuzeta s: <https://hr.wikipedia.org/wiki/Zub>



Slika 2. Mliječna i trajna denticija.

Slika preuzeta i obrađena s: <http://www.novodent4smile.hr/>

## KARIJES

Zubni karijes jedna je od najraširenijih bolesti u ljudi, koja zahvaća sve populacije i sve dobne skupine. Radi se o kroničnoj, kompleksnoj, bakterijskoj infekciji zuba koja naposljetku rezultira gubitkom minerala zuba koji je zahvaćen infekcijom. Nastaje kao posljedica uzajamnog djelovanja nekoliko čimbenika - stanja zuba, odnosno kvalitete cakline i cementa, prisutnosti mikroorganizama u zubnom plaku, te sniženog pH sline zbog načina prehrane. Predilekcijska mjesta za razvoj karijesa su fisure zuba, rascjepi na okluzalnim ploham, različite udubine, te cervikalne i aproksimalne plohe zuba.

Prvi korak u sanaciji zubnog karijesa je uklanjanje inficiranog dijela tvrdog zubnog tkiva - „do u zdravo“, nakon čega slijedi izrada ispuna. Postoje različite mogućnosti izrade ispuna te velik broj materijala koji nam pri tome stoje na raspolaganju (kompozitni materijali, stakleno-ionomerni ispuni).

## Slike karijesa



Slika 3. Karijes u fisurama na griznim ploham zuba



Slika 4. Karijes na zubnim vratovima



Slika 5. Karijes na mliječnim zubima

## KEP INDEKS

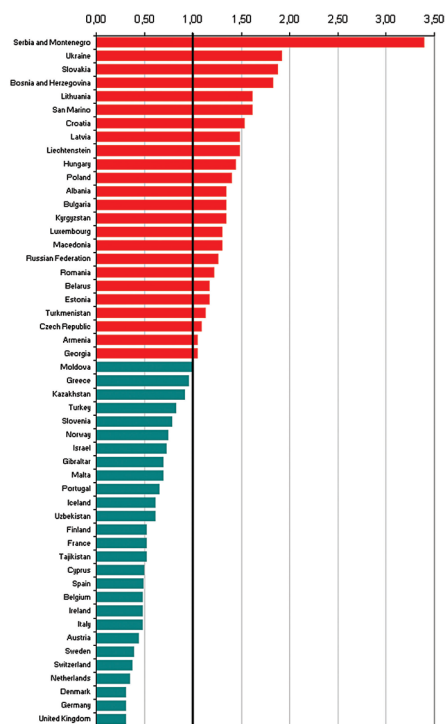
Zahvaćenost populacije zubnim karijesom mjeri se na temelju broja zuba s karijesom, zuba s ispunom i broja izvađenih zuba pokazateljem koji se naziva KEP indeks;

K - prisutnost karijesa

E - ekstrahirani (izvađeni) zub

P - označava zub sa ispunom (plomba)

Računa se kao zbroj svih navedenih komponenti. Primjerice, ukoliko osoba ima 3 karijesa, 1 ispun i 2 zuba koji nedostaju, njezin KEP indeks iznosi 6. Prema podacima SZO, 49% svjetske populacije ima KEP indeks vrijednosti 3, dok se njegove vrijednosti u zemljama Europske unije kreću između 0,5 i 1,5.



Slika 6. Vrijednosti KEP indeksa u zemljama Europe. Preuzeto i obrađeno iz (2).

DOBNA SKUPINA	KEP INDEX
12	4,51
15	5,45
35-45	16,21
65-75	23,67

Slika 7. Vrijednosti KEP indeksa u RH po dobnim skupinama. Preuzeto i obrađeno iz (4).

## PREVENCIJA NASTANKA KARIJESA

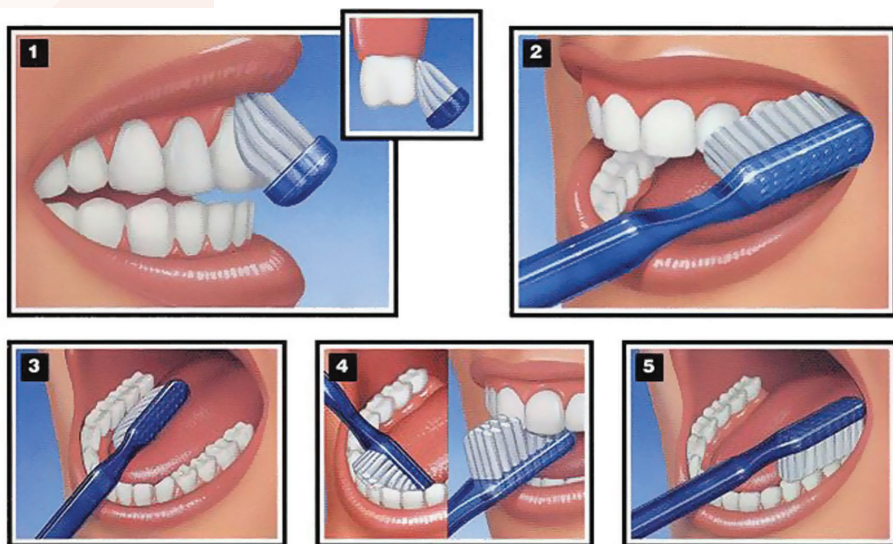
Za prevenciju nastanka karijesa bitne su tri stvari:

1. Održavanje oralne higijene (četkice za zube, paste za zube, zubni konac i interdentalne četkice)
2. Pravilna prehrana (izbjegavati rafinirane ugljikohidrate, gazirana pića)
3. Redoviti posjeti doktorima dentalne medicine (kontrolni pregledi svakih 6 mjeseci po potrebi i češće)

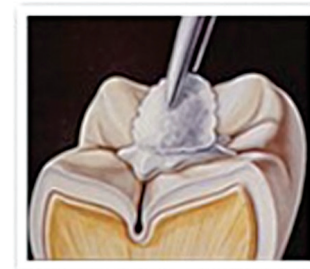
Kod djece je potrebno tek iznikle kutnjake (šestice) i pretkutnjake zaštititi postupkom **pečaćenja fisura** čija je svrha prevencija nakupljanja hrane i bakterija u dubokim, uskim udubinama na griznim ploham zuba.



Slika 8. Sredstva za održavanje oralne higijene.



Slika 10. Pravilno četkanje zubi.  
Slika preuzeta i obrađena s: <http://www.mojstomatolog.com.hr/oralna-higijena/>



Slika 11. Postupak zaštite fisurnog sustava zuba niskoviskoznim smolastim materijalom.

Slika preuzeta i obrađena s: <http://www.mojstomatolog.hr/pecacenje-fisura-2/>

## Literatura:

1. Ivica A, Galić N. Attitude towards Oral Health at Various Colleges of the University of Zagreb: A Pilot Study. *Acta Stomatol Croat.* 2014;48(2):140-6.
2. Moreira, R. d. S. Epidemiology of Dental Caries in the World. In: Viridi, M. S., editor. *Oral Health Care - Pediatric, Research, Epidemiology and Clinical Practices* [Internet]. London: IntechOpen; 2012 [cited 2022 Jul 15]. Available from: <https://www.intechopen.com/chapters/29340>.
3. Radić M, Benjak T, Dečković Vukres V, Rotim Ž, Filipović Zore I. Prikaz kretanja KEP indeksa u Hrvatskoj i Europi. *Acta Stomatol Croat.* 2015;49(4):275-84
4. Hrvatska komora dentalne medicine. Epidemiološko istraživanje oralnog zdravlja u Republici Hrvatskoj. [Internet]. Studeni, 2015, [citirano 13. srpnja 2022.].



